РІК ЗАЛОЖЕНЯ 1893.
"СВОБОДА"
"LIBERTY"
виходить три рази на тиждень
вівторок, четвер і суботу,
видає
„УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ"
83 Grand St., Jersey City, N. J.
Всі листи, моні-ордери і чеки треба виписувати на адресу „SVOBODA".

СВОБОДА

ESTABLISHED 1893.
"SVOBODA"
("LIBERTY")
the Ukrainian Newspaper
published three times a week
Tuesday, Thursday and Saturday,
by Ukrainian National Association
at 83 Grand St., Jersey City, N. J.

Урядовий орган Українського Народного Союза -- "SVOBODA" -- Official organ of Ukrainian National Association.

РІК XXVI. ДЖЕРЗИ СІТИ, Н. ДЖ., четвер, 10-го жовтня 1918. Ч. 121. VOL. XXVI. JERSEY CITY, N. J., Thursday, October 10, 1918. No. 121.

ВІДПОВІДЬ ПРЕЗИДЕНТА ВІЛСОНА.

Розєм оружа можливий, коли війска центральних держав опорожнять заняті території.

Австрія в передодни революції. – Цісареви грозить втрата престола і житя.

На місце большевиків має прийти правительство під проводом проф. Мілюкова.

СПРАВА МИРА.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on October 9, 1918 as required by the Act of Otcober 6, 1917).

Відповідь президента в порозумінию з аліянтами.

Відповідь, яку дав президент на ноту Німеччини була дана в порозуміню зі всіми союзними правительствами.

З департаменту загр. справ повідомляють, що в справі найважнійших точок відповіди є повна згода зі сторони аліянтів. Жадне з правительств аліянтів не бажає, щоби замикати дороги до мира і жадне з них не відкине щирого предложеня.

Відповідь на ноту Австро-Угорщини тепер вислана не буде. Правдоподібно вона зістала відложена аж доки правительство Злучених Держав не одержить відповіди від німецького правительства. Тесаме стане ся правдоподібно також з відповідию на ноту Туреччини.

Німеччина противить ся двом домаганям Вілсона.

КОПЕНГАГЕН, 8. жовтня. — Берлїнський „Льокаль Анцайгер" доносить, що дві точки з програми президента Вілсона німецьке правительство буде старати ся відкинути, а іменно — відділене Альзації і Льотарингії від Німеччини та влучене пруської Польщі до независимої Польщі.

Німецький парлямент буде радити над відповідию Вілсона.

АМСТЕРДАМ, 8. жовтня. — Четвер скликано засідане німецького парляменту, який буде радити над відповідию президента Вілсона, як се доносять вісти з Берлїна.

Заповідають конець мілітаризму.

АМСТЕРДАМ, 8. жовтня. — **„Мілітаризм не осягнув своєї цїли, а іменно мира при помочи заборів, сили і насильства, але на його місце приходить мир при помочи порозуміня"**, заявив др. Бернгард Дернбург, бувший німецький міністер для кольоній.

„З князем Максимілїяном прийшли до сили давні німецькі ідеали — „не те, що є корисне, але те, що є справедливе і моральне".

„Такий мир принесе нову добу і нові та лїпші часи настануть для Німеччини і сьвіта, який буде опертий на справедливости в гадках і ділах. Нова ера означає основну революційну переміну державної системи на цїлу будучність.

„Мілїтаризм є висловом сили без ніякого ограниченя зі сторони авторитету. Він теророизує цїле державне жите.

„Чотирнайцять давних і пять нових точок президента Вілсона ми можемо приймити, коли вони будуть переведені гонорово без пониженя для Німеччини. Ми не можемо приймити несправедливого і понижаючого мира.

„Нове правительство є не лише правительством мира, але також, коли би була потреба, правительством народної оборони, і, коли би заходила конечність, воно мусїло би витривати до самого кінця.".

В НІМЕЧЧИНІ.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on October 9, 1918 as required by the Act of Otcober 6, 1917).

СКЛАД НОВОГО НІМЕЦЬКОГО КАБІНЕТУ.

Провідник соціялїстів, Шайдеман, членом кабінету.

АМСТЕРДАМ, 8. жовтня. — Берлїнська часопись „Ґерманія", орган католицьких членів центра, доносить, **що в склад кабінету баденського князя Максимілїяна входять слідуючі представники:**

Фрідріх фон Паєр, — заступником канцлера.

Адольф Ґребер, провідник клерикалів.

Матіяс Ерцберґер, один з провідників центра.

Филип Шайдеман, провідник соціялїстичної більшости.

Фрідберґ, заст. президента пруського міністерства внутрішних справ.

„Кельніше Цайтунґ" доносить, що член центра, **Карло Трімборн**, зістав іменований міністром внутрішних справ.

Поголоска про уступлене Гінденбурга.

ЛОНДОН, 7. жовтня. — Доносять, що полевий маршалок, Гінденбурґ, уступив зі становища шефа німецького ґенерального штабу після горячої перемови з цісарем Вільгельмом, в якій Гінденбурґ мав заявити, що відворотови на великі розміри годі було запобігти.

Таку вістку подав амстердамський кореспондент бюра „Сентрал Нюс", який заявив, що ся вістка є оперта на донесених знад границї.

(Гінденбурґ зістав іменований шефом німецького ґенерального штабу 30. серпня 1916 р.)

Німецький цісар має намір уступити.

ПАРИЖ, 7. жовтня. — З достовірних швайцарських жерел доносять, що німецький цісар вже від довшого часу терпить на безсонність і часто плаче.

Хвилями заявляє він, що уступить, а опісля покидає сю гадку з причини, що наслїдник його престола є ще меньше для аліянтів можливий до приняття ніж він сам.

ВІДПОВІДЬ ПРЕЗИДЕНТА НА НОТУ НІМЕЧЧИНИ.

Розем оружа може наступити лише по опорожненю Німцями занятих земель.

ВАШІНГТОН, 8. жовтня. — **Зміст відповіди президента Вілсона, яку передав секретар Ленсінґ у своїм письмі до швайцарського посла, звучить:**

„ОТСИМ МАЮ ЧЕСТЬ ПОВІДОМИТИ ПРО ОДЕРЖАНЄ ВАШОГО ПИСЬМА ЗІ 6. ЖОВТНЯ ЗІ ЗАЛУЧЕНОЮ НОТОЮ НІМЕЦЬКОГО ПРАВИТЕЛЬСТВА ДО ПРЕЗИДЕНТА, А РІВНОЧАСНО ПРЕЗИДЕНТ ПОРУЧИВ МЕНІ, ЩОБИ ВИ ПОДАЛИ ДЕРЖАВНОМУ НІМЕЦЬКОМУ КАНЦЛЄРОВИ ОТСЕ ДО ВІДОМА:

„ЗАКИ БУДЕ ДАНА ВІДПОВІДЬ НА ПРОСЬБУ ЦІСАРСЬКОГО НІМЕЦЬКОГО ПРАВИТЕЛЬСТВА ТА ЩОБИ СЯ ВІДПОВІДЬ БУЛА ЯСНА І ПОЄДИНЧА ТАК, ЯК СЬОГО ВИМАГАЮТЬ ХВИЛЕВІ ІНТЕРЕСИ, ПРЕЗИДЕНТ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ ВВАЖАЄ ЗА ВІДПОВІДНЕ ЗАПЕВНИТИ СЕБЕ ЩОДО ДІЙСНОГО ЗМІСТУ НОТИ ДЕРЖАВНОГО КАНЦЛЄРА. ЧИ ДЕРЖАВНИЙ КАНЦЛЄР МАЄ НА ҐАДЦІ, ЩО ЦІСАРСЬКЕ НІМЕЦЬКЕ ПРАВИТЕЛЬСТВО ПРИЙМАЄ УСЛІВЯ, ПОДАНІ В БЕСІДІ ПРЕЗИДЕНТА В КОНҐРЕСІ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ ДНЯ 8. СІЧНЯ МИНУВШОГО РОКУ І В ПІЗНІЙШИХ ЙОГО БЕСІДАХ ТА ЧИ ВОНО, ВХОДЯЧИ В ПЕРЕГОВОРИ, МАЄ ЛИШЕ НА ЦІЛИ ДОВЕСТИ ДО ПОРОЗУМІНЯ ЩОДО ПРАКТИЧНОГО ПЕРЕВЕДЕНЯ ТИХ УСЛІВІЙ.

„ПРЕЗИДЕНТ ВВАЖАЄ ЗА ВІДПОВІДНЕ ЗАЯВИТИ В СПРАВІ ПРЕДЛОЖЕНОГО РОЗЄМУ ОРУЖА, ЩО ВІН НЕ МОЖЕ РОБИТИ ПРЕДЛОЖЕНЯ НА РОЗЄМ ОРУЖА ПРАВИТЕЛЬСТВАМ, З КОТРИМИ ПРАВИТЕЛЬСТВО ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ СТОЇТЬ У ВІЙНІ ПРОТИ ЦЕНТРАЛЬНИХ ДЕРЖАВ, ТАК ДОВГО, ЯК ДОВГО ВІЙСКА ТИХ ДЕРЖАВ НАХОДЯТЬ СЯ ЩЕ НА ЇХ ЗЕМЛЯХ.

„Щира воля при всякій дискусії буде очевидно залежати від того, чи центральні держави згодять ся безпроволочно опорожнити всі заняті території зі своїх війск.

„Президент вважає себе оправданим, коли запитає, чи державний концлер говорить в імени тих конституційних властий, які доси вели війну.

„Президент вважає відповіди на сї питаня за житєві з кождої точки погляду.

„Прошу приймити, пане, запевнене мого високого поважаня

Роберт Ленсінґ".

Німці мають намір опорожнити цілу Бельґію.

АМСТЕРДАМ, 8. жовтня. — Є щораз більше признак, які вказують на намір німецької військової команди опорожнити Бельґію. Німці розпочали вже усувати здовж побережа Бельґії телефони і телеґрафи. Всі фабрики є підміновані, щоби на случай потреби висадити їх у воздух. Величезні склади матеріялів в Кноке, пять миль від голяндської границї, горять.

Лїбкнехт має бути увільнений.

ЛОНДОН, 8. жовтня. — Німецьке правительство має намір випустити на волю значне число політичних злочинців, яких увязнено від початку війни, між ними й провідника крайних соціялїстів, д-ра Карла Лїбкнехта, і Вільгельма Дітмана, як се доносить телеґрама з Амстердаму на підставі вістий, одержаних з Німеччини.

(Др. Карло Лїбкнехт був арештований 1. мая 1916 р. в Берлїні за співучасть в заворушенях. Військовий суд засудив його на 2½ року вязниці. — Вільгельм Дітман є независимий соціялїст. Його арештовано 1. лютого 1918 р. і за зраду держави засуджено на 5 літ вязниці. Його імя було згадуване, коли вела ся розправа в справі заворушень між німецькими моряками).

Пошесть в німецькій і австрійській армії.

АМСТЕРДАМ, 8. жовтня. — В протягу останних кількох тижнів було в німецькій армії додатково поверх 180.000 випадків інфлюенції, як се доносять телеґрами з Берлїна.

Уґорські часописи доносять, що в австро-уґорській армії скількість випадків інфлюенції перейшло 100.000.

В АВСТРО-УГОРЩИНІ.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on October 9, 1918 as required by the Act of Otcober 6, 1917).

В АВСТРО-УГОРЩИНІ ГРОЗИТЬ ЗАМАХ НА ПРАВИТЕЛЬСТВО.

Центральні держави в передодни важних подій.

ЛОНДОН, 8. жовтня. — **У ВІДНИ ЗОВСІМ ОТВЕРТО ДИСКУТУЮТЬ НАД ЗАМАХОМ ДЕРЖАВНИМ і заявляють, що він доведе до цікавих подій в обох центральних державах, Австро-Угорщині і Німеччині**, як се доносить нинішна телеґрама бюра „Сентрал Нюс".

АВСТРІЙСЬКИЙ ЦІСАР ДРОЖИТЬ ПЕРЕД РЕВОЛЮЦІЄЮ.

Йому грозить небезпека не лише втрати престола, але й житя.

АМСТЕРДАМ, 8. жовтня. — Тут панує загальне переконане, що причиною склонности Німеччини до мира є вчасти небезпека, що Австро-Угорщина і Туреччина уступлять небавом з ряду воюючих держав.

Австрійський цісар дрожить зі страху перед революцією. Йому грозить небезпека не лише втрати престола, але й втрати житя.

НА БАЛКАНІ.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on October 9, 1918 as required by the Act of Otcober 6, 1917).

АВСТРІЙЦІ ОПОРОЖНЮЮТЬ БІЛГОРОД.

Сербські війска війшли до Нішу.

РИМ, 8. жовтня. — Доносять, **що Австрійці почали нині опорожнювати Білгород, столицю Сербії.**

Сербські війска, які наступають у північнім напрямі від Вране, **обсадили місто Ніш**, яке після занятя Білгорода було через довгий час столицию сербського правительства. (Ніш лежить при зелїзничім шляху, який веде з Берлїна до Царгорода).

Полевий маршалок Макензен прибув до Сербії, щоби ратувати останки німецької і австрійської армії, яка находить ся у повнім відвороті перед війсками аліянтів. Всі донесеня вказують, що австрійські війска, які повістали в Альбанії, находять ся у великій небезпеці.

Німці мають в протягу місяця опорожнити Болгарію.

АМСТЕРДАМ, 8. жовтня. — Центральні держави одержали від болгарського правительства повідомлене, щоби в протягу місяця забрали всі свої війска з болгарських територій, як се доносить телеґрама від софійського кореспондента „Берлїнер Таґебляту".

Австрійці вже опорожнили Бельґію, Німці почали також її опорожнювати. Одним з услівій, яке поставили Болгарії аліянти, було опорожнене Болгарії з німецьких і австрійських війск.

В маніфесті до болгарського народа король Фердинанд, повідомляючи про обняте престола Борисом, заявляє, що посьвятив себе в інтересі держави, як се доносить телеґрама зі Софії.

В ТУРЕЧЧИНІ.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on October 9, 1918 as required by the Act of Otcober 6, 1917).

РЕВОЛЮЦІЯ В ТУРЕЧЧИНІ.

Смирна веде з аліянтами переговори.

ЛОНДОН, 8. жовтня. — **В СМИРНІ, В ТУРЕЧЧИНІ, ВИБУХЛА РЕВОЛЮЦІЯ І ПРО-НІМЕЦЬКЕ ТУРЕЦЬКЕ ПРАВИТЕЛЬСТВО НА ЧОЛІ КОТРОГО СТОЯВ МІНІСТЕР ВІЙНИ, ЕНВЕР ПАША, ЗІСТАЛО ПОВАЛЕНЕ**, як се подають телеґрами з Берна (Швайцарія) до „Івнінґ Стар".

Телеграма з Атен доносить, **що представники смирненського правительства приготовили мирове предложене, яке буде нині вечером вислане до правительств аліянтів.**

Ґовернор міста Смирна вислав до Мітілени трох делеґатів, Грека, Анґлійця і Турка, щоби розпочали переговори в справі мира, як се доносить телеґрама до „Ексчендж Телеґраф", датована в недїлю.

Перед війною місто Смирна (в Малій Азії) числило 200.000 мешканців. Число грецьких мешканців в Смирні дорівнувало мешканцям турецької народности. Крім того жили в місті великі кольонії Арабів, Вірменів, Жидів і Італійців. З упадком турецького мілітаризму правдоподібно вони захопили у свої руки контролю над містом.

Турецький кабінет уступив.

ЛОНДОН, 8. жовтня. — **Турецький кабінет уступив**, як се доносять нинішні надзвичайні телеґрами.

В Царгороді мало прийти до поважних заворушень.

Французи здобули пристань Байрут.

ПАРИЖ, 8. жовтня. — **Французька дивізія моряків обсадила найважнійшу пристань Сирії, Байрут**, положену 90 миль на північний захід від міста Дамаску. Мешканці міста радісно витали французькі війска.

Здобуте сеї пристани дає аліянтам дуже добру нагоду уладити в ній головну підставу для заосмотреня війск аліянтів в Сирії в поживу і амуніцію. З Байруту веде добрий зелїзничий шлях впрост до Дамаску.

В РОСІЇ.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on October 9, 1918 as required by the Act of Otcober 6, 1917).

НІМЦІ МАЮТЬ ПОВАЛИТИ НЕБАВОМ ПРАВИТЕЛЬСТВО БОЛЬШЕВИКІВ.

Їх має наслїдити кадетське правительство з Мілюковом на чолї.

СТОКГОЛЬМ, 8. жовтня. — З достовірного жерела, яке стоїть в близких зносинах з тутешним посольством німецьким, доносять, **що Німці мають намір в найблизших днях повалити большевицьке правительство в Росії і заступити його правительством кадетським.**

Головні провідники кадетської партії, між ними і проф. Мілюков, які перебували доси в Петроґраді, Москві, Ростові і Києві, находять ся тепер в Берлїні, де відбувають наради з новим німецьким правительством, яке має бути ворожо успособлене супроти большевиків.

Німці мають в плянї нині, коли вони вже знають, що треба буде зректи ся мирового договору, заключеного в Берестю Литовськім, і коли тимсамим вони не потребують вже більше большевиків, запевнити собі на будуче симпатію зі сторони російсько не-большевицького населеня, роблячи конець „червоному теророви" і освобождуючи Росію від большевицького ярма, заки се зроблять самі аліянти.

Ся ідея не є нова. Частиною її було висилане д-ра Гельферіха до Росії, котрий, приймаючи уряд німецького посла у Москві, поставив був якоби усліве зірване з большевиками. Але тодїшні відносини в Німеччині і Росії були того рода, що союзна політика зі сторони большевиків спричинила зміну напряму в німецькій політиці супроти них.

Нині заходить одно питане: Чи Німці мають достаточно війска, щоби сей плян перевести в діло? Одержані інформації доносять, що з причини щораз більше зростаючого невдоволеня серед большевицьких війск і бунту серед війск лотиських Німці не будуть потребувати богато війска. Німці ужиють свої війска з Фінляндії до обсадженя Петрограду, війска з найблизшої німецько-російської границї до обсадженя Москви, а війска з України, де опорожнене з німецьких війск є вже в тоці, до занятя решти савєтської Росії.

(Продовжене на стороні 5-тій).

"SVOBODA" (LIBERTY)

The Ukrainian newspaper published three times a week: Tuesday, Thursday, and Saturday by Ukrainian National Association at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.

ESTABLISHED 1893

JOSEPH STETKEWICZ, Chief editor.
ANDREW SAWKA, Business manager.

Entered as second-class matter March 30, 1911, at Post Office at Jersey City, N. J., under the Act of March 3, 1879.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in section 1103, Act of October 3, 1917, authorized, July 31. 1918.

SUBSCRIPTION:		ПЕРЕДПЛАТА:	
United States:		в Злучених Державах:	
1 year	$3.00	на рік	$3.00
6 months	1.75	на пів року	1.75
3 months	1.00	на 3 місяці	1.00
to Jersey City and to foreign countries:		В місті Jersey City і за границю:	
1 year	$3.50	на рік	$3.50
6 months	2.00	на пів року	2.00
3 months	1.25	на 3 місяці	1.25
Single copy 3 cents.		Поодиноке число 3 центи.	

За кожду зміну адреси платить ся 10 центів.

Адреса: SVOBODA, 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Число телефону 498 Montgomery.

Всі моні-ордери і чеки треба виписувати на адресу "Svoboda".
При висиланю замовленя належить долучити моні-ордер або чек.

За всі оголошеня поміщувані в „Свободі" редакція не відповідає.

AMERICAN ASSOCIATION OF FOREIGN LANGUAGE NEWSPAPERS MEMBERSHIP LABEL

ГИНЕ НІМЕЦЬКА НЕВОЛЯ.

Німеччина є у великім клопоті.

На заході її бють війска американські і аліянтів, а серед самої німецької армії ширить ся знеохота, розлад і в додатку — пошесна недуга.

На полудневім сході покинула її Болгарія.

Туреччину бє Англія.

Австрія розлітаєть ся. Народи Австрії, а також Угорщини, що доси були поневолені, не хотять вже довше двигати німецько-польсько-мадярського ярма і повстають проти вікових гнобителів.

Народи давної Росії, на які Німеччина наложила свої кайдани, ждуть тільки нагоди, аби скинути ті кайдани.

З усіх сторін тепер нависли хмари над Німеччиною.

Кайзер, що ще донедавна шторцував вуси до гори і подзвонював шпорнами, остро промовляв до війск, аби хоробро бились за нього і його фамілію, тепер спустив не лише вуси але й уха в долину і рахує дні, які йому доля лишила сидіти на престолі. Зі страху вже може і рахунок забув та рахує на пальцях. Боїть ся сарака, що пійде за своїм шваґром Константином (грецьким) до Швайцарії в карти грати, щоби забути, як то колись було, а як то все перемінилось.

Ще більше ніж кайзер боїть ся пруська шляхта. Хто знає, що то буде; може вона стратить великі земельні посілости, ґенеральські посади, високі урядничі місця, всі з курії в пруськім соймі і взагалі ціле прусацько-шляхотське пановане в Німеччині.

Але німецький нарід радіє; він має надію, що звалить вже раз се ненависне пановане, яке при помочи строгої військової системи тримало цілий німецький нарід в неволі.

* * *

Покищо середна кляса в Німеччині скористала з нагоди і захопила власть у свої руки.

Кайзер мусів згодитись на те, що поступова більшість парляменту зажадала. Згодив ся, що канцлером став угодовець принц Макс Баденський, а навіть перший раз допустив на міністерські місця двох угодових соціялістів.

Сей новий канцлер, а за ним і австрійсько-угорський міністер заграничних справ **вислали до президента Вілсона просьбу, в якій заявили, що приймають його мирову програму за основу мира і просять, аби він візвав всі воюючі держави до участи в мировій конференції.**

Президент Вілсон міг приймити се запрошене, але з деякими застереженями і тому він поручив міністрови заграничних справ Ленсінґови вислати до німецького правительства телеграму з отсими запитами:

1. Чи німецьке правительство **приймає** мирову програму президента Вілсона.

2. Чи Німеччина й Австрія годять ся перед заключенем розему усунути свої війска з земель чужих держав.

3. Чи німецьке правительство говорить тільки в імени тих утверджених властий, які провадили війну.

Принц Макс може відповісти на всі питаня вдоволяючо, але президент Вілсон може тоді ще зажадати запоруки.

На перше питане не треба запоруки, бо заявою німецьке правительство зобовяжеть ся і се вистарчить для мирової конференції.

На друге питане запорукою буде, як Німеччина й Австрія згодять ся сейчас забрати свої війска з чужих земель. Можна їм тільки позволити, аби забрались без бою, бо шкода нищити людий і краї без потреби.

На трете питане найліпшою запорукою буде, **як німецький парлямент ухвалить закон, що міністерство є одвічальне перед парляментом, який може його усунути противним голосованем.** Німеччина се така державна машина, яка нині обіцяє, а завтра може відібрати, тому найпевнійшою річию є закон. Однак можливо, що президент Вілсон не дуже буде на те наставати, в надії, що внутрішні реформи прийдуть ще і на мирову конференцію.

В кождім разі тепер німецький нарід має дуже добру нагоду відібрати від шляхти власть.

Є надія, що відбере, бо сила пруської шляхти паде кождого дня, а її „партнерка" Австрія вже цілком не може дотримати компанії.

[illegible]

* * *

Упадок шляхотсько-військового панованя в Німеччині — се побіда не лише для німецького народу, але і для всіх народів в Европі.

Потім сейчас впаде німецько-польсько-мадярська шляхотська неволя в Австро-Угорщині і її народи раз вже зажиють на свободі.

Упадок німецької неволі має також дуже велике значінє **для українського народу.**

Не лише Україна позбудеть ся наїзників-тиранів, опікунів польсько-московської шляхти, але також Галичина і Буковина стануть вже раз на волі і будуть домагатись, аби їм лишено свободу злучитись з Україною.

На перешкоді буде тут одинока шляхотська Польща, але може і їй прийде конець; може і в Польщі запанує селянство, а шляхту прожене. Тоді з польським селянством можна скорше дійти до згоди.

Однак польська шляхта і її вшехпольська служба ще досить сильні і тому надії на польське селянство ще дуже малі, а **тимчасом проти шляхотсько-вшехпольських замахів на східну Галичину і на північну Буковину треба станути цілому українському народови — і на Україні, і в Галичині, і на Буковині, і в Холмщині, і в Злучених Державах, і в Бразилії, і навіть на Сибірн.** Лише спільними силами побідимо.

НЕЧЕСНИЙ СПОСІБ БОРОТЬБИ.

„Народна Воля" розкудкудакалась як квочка коло збитих яєць, коли її політика з паном Падеревским у Вашінґтоні недописала.

Показує вона, що готова тої політики боронити до нащадку, до загину і всякими способами.

Як би Українська Рада або „Свобода" старались чимнебудь закаламутити її залицяня до шляхотсько-вшехпольської кліки, то **„Народна Воля" готова і до нечесних способів боротьби.**

Усі наші читачі читали телеґраму Української Ради до президента Вілсона в день принятя в Білім Домі пана Падеревского і представників поневолених народів Австро-Угорщини. Всі наші читачі знають, що найважнійшою точкою тої телеґрами був **протест проти шляхотсько-вшехпольського замаху на східну Галичину, північну Буковину і Холмщину.** Всі наші читачі знають також, що такий протест міг не подобатись пану Падеревскому, бо то власне та шляхотсько-вшехпольська банда з Парижа, яку він тут заступає, найперша хоче той замах виконати на наші краї.

Але чи був би хто повірив, що сей протест не подобаєть ся „Народній Волї", ґазеті українській?

А отже так стало ся.

Сей протест не подобав ся „Народній Волї" і не пан Падеревский обізвав ся, а „Народна Воля", та, що до нього залицяєть ся; що вчить ся уступати перед паном музикантом і та, що присягає собі триматись політики свого довговолосого майстра з Варшави.

Їй не подобав ся сей протест і вона накинулась на Українську Раду як панський пес на спокійних людий.

Як то — гадає скрентонська рабиня — я тут виспівую українсько-польську згоду на нуту варшавського музиканта; представники 4 поневолених народів на послуханю тільки „послухали" і нічого не казали; словом — все ішло добре, лише приймай програму Падеревского, аж тут Українська Рада каламутить угоду якимись протестами!?!!

* * *

Що-ж робити? — гадає вона („Народна Воля"). Боронити програми пана Падеревского не така легка річ.

Отже вона зрезиґнувала з оборони програми Падеревского (бодай на той раз), а **накинула ся на Українську Раду в нечесний спосіб — брехнею, клеветою і доносом.**

Наперед зачала вона від того, що нібито Українська Рада не репрезентує більшости Українців в Америці, хоч се чистий „камуфляж" (піддурюванє), бо вона дуже добре знає, що до Української Ради належить 4 орґанізації, які мають разом до 30.000 членів і українська грецько-католицька дієцезія, а до Федерації тільки скрентонський Союз і трентонські Гайдамаки, які разом ледви чи мають 7.000 членів. „Народна Воля" каже, що вона членів орґанізацій не рахує, а тільки дійсних членів Федерації, але що таких членів нема, бо звичайно навіть урядники Федерації не є членами, то вона спустила ся на дух і каже, що за членів Федерації треба рахувати тих, котрі „морально" з нею тримають, се значить, що треба рахувати тих, що на вічу кричать: „Ми духом з вами!" Вел, як дух то дух, — але **чому того духу не було видно** (може то невидимий дух?) **підчас Українського Дня, 21. цьвітня 1917 р.? Тоді власне показалось, що більшість є за Українською Радою; а як більшість заявилась за нею власне тоді, як Федерація була в розцьвіті сил і як жила, то що доперва говорити тепер, коли Федерація зівяла, завмерла і ніхто навіть не знає, чи її уряд ще істнує, чи вже також сказав, що йому досить того всього і начхав на цілу ту комедію?** Отже річ ясна, що навіть „дух", який „тримає" з Федерацією, не є в більшости. І на дусі „Народна Воля" вже не виграє. Вона то знає, але гадає, що з духами легко пустити „камуфляж" та обдурити своїх читачів, бо на дух ще люди не винайшли міри.

* * *

Однак лишім дух на боці, а пригляньмо ся тому її **нечесному оружю,** яким вона по угоді з Падеревским зачала воювати з Українською Радою.

Отже в числі з 1-го с. м. „Народна Воля" пише так:

> Української Ради таксамо ніхто з Українців не закладав. Хто її зорґанізував? Висланець австрійського правительства, др. Семен Демидчук. Чому? Бо австрійського консуля в Ню Йорку, польського шляхтича Розвадовського, колола в бік діяльність Федерації Українців. **На розказ консуля Демидчук скликав кількох індивідуів, яким потрібна була ласка австрійського правительства, а ті зійшли ся тишком і оголосили: Ми є Українська Рада, ми репрезентуємо український народ в Америці.**

Се є очевидна **брехня;** се є **безлична клевета і підлий донос** перед державною тайною поліцією на немилого собі політичного противника.

Для справедливости треба сказати, що **того нечесного способу боротьби ужив пан Мирослав Стечишин,** теперішний політичний лідер „Народної Волї" і член уряду зівялої Федерації.

Але рівночасно для справедливости треба сказати, що **пан Стечишин знає дуже добре, що все те, що він написав, є найпоганійшою брехнею; він знає дуже добре, що навіть підчас найзавзятійшої боротьби ніхто такого закиду не ужив проти Української Ради, а мимо того, сьвідомо видумав брехню і пустив її у сьвіт, не дбаючи про те, що український загал дізнаєть ся про правду і зуміє оцінити вартість чоловіка, котрий сьвідомо бреше; не дбаючи про свою ґазету і про орґанізацію, яка ту ґазету видає.**

І се варта запамятати.

* * *

Ми не хочемо відплачуватись чорним за чорне.

Ми могли би сказати „Народній Волї", що не Українську Раду, але Федерацію закладав п. Демидчук, бо він сам скликав передсоймові збори в Ню Йорку, на яких вперве пан Січинський виявив своє імя; він аґітував за соймом; займав ся його приготованем; на соймі обіч пана Січинського був головним лідером; мав окреме місце яко представник Української Загальної Ради з Відня і сойм був би його вибрав до виділу Федерації, як би він не був заявив, що йому яко делеґатови годі бути членом американсько-української орґанізації.

І хоч все те звісне, але ми того не кажемо, бо нашою цілию не є сварка.

Нам ходить тільки о напятноване того, чого допустив ся пан Стечишин.

Не ходить нам спеціяльно о особу пана Стечишина або о ґазету „Народну Волю". Вони можуть собі вибрати дорогу, яка їм припаде до вподоби, але ходить нам о те, аби такий **нечесний спосіб боротьби, при помочи брехні, клевети і доносу** не ширив ся; аби загал пізнав цілу погань і гидь такої боротьби та аби з омерзінем від неї відвертав ся.

Се буде найліпший засуд на того, хто важить ся пійти на сю брудну дорогу.

Однак заявляємо, що як сей нечесний спосіб боротьби не скінчить ся і „Народна Воля" буде дальше провокувати Українську Раду, якої наша орґанізація є членом, то ми будемо змушені витягнути на сьвітло дня деякі історії з німецькою пропаґандою і амбасадорами, а тоді ті, яким се буде немило, нехай знають, що треба подякувати своїй „Народній Волї", а не нам, що мовчали, доки терпцю у нас ставало.

ВІД ГОЛОВНОГО УРЯДУ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА.

Згідно з § 56 і 58 статута У. Н. Союза повідомляєть ся всіх Головних Урядників У. Н. Союза, що

РІЧНЕ ЗАСІДАНЄ ГОЛОВНОГО УРЯДУ У. Н. СОЮЗА

— відбудеть ся —

ДНЯ 14. ЖОВТНЯ Б. Р.

у власнім домі У. Н. Союза під ч. 83 Ґренд Стріт, Джерзи Сіти, Н. Дж.

На се засіданє обовязані явити ся всі головні урядники У. Н. Союза.

ПОРЯДОК ЗАСІДАНЯ.

Дня 14. жовтня, точно о годині 9-тій рано, відправить місцевий парох, о. А. Улицький, в українській гр.-кат. церкві на розі ул. Сусекс і Ґрін Службу Божу і панахиду за померших членів У. Н. Союза, а по богослуженю всі присутні урядники удадуть ся до дому У. Н. Союза, де відбудеть ся засіданє з слідуючим порядком:

Отворене засіданя головним предсідателем.
Звіт головного предсідателя.
Звіт головного містопредсідателя.
Звіт головної містопредсідательки.
Звіт головного рекордового секретаря.
Звіт головного фінансового секретаря.
Звіт головного касієра.
Звіт головного опікуна У. М. Союза.
Звіт завідателя „Свободи".
Звіт редактора „Свободи".
Звіт контрольної комісії.
Дискусія над всіми повисшими звітами головних урядників У. Н. Союза.
Внесеня і ухвали.

Всі головні урядники У. Н. Союза мають явити ся на час в означеній висше порі і в назначеним місци.

Джерзи Сіти, Н. Дж., дня 1. жовтня 1918.

К. Кирчів, гол. предс. У. Н. С.,
Ст. Милянович, гол. рек. секр. У. Н. С.

КОРОНА БОЛГАРСЬКОГО КОРОЛЯ ФЕРДИНАНДА.

Хоч Фердинанд, монарх Болгарії, зве себе королем і царем, він не може мати місця між „Богом покликаними". Фердинанд ніколи не був коронований, і коли тепер його прогнали з престола, то він не може нарікати, що стратив корону, якої він ніколи не носив офіціяльно. В дійсности Фердинанд носив не одну, але аж дві корони. Одну зроблено йому в Монахії тоді, коли всі великі держави Европи згодили ся, аби він був монархом Болгарії. Але сю згоду великі европейські держави відкликали, бо не признав його був російський цар Александер III., який казав, що Фердинанд не має ані приватних ані офіціяльних привилеїв бути болгарським королем. Аж по смерти царя Александра III., коли на російскім престолї засів Николай II., якого недавно убито, деякі великі держави разом з Росією признали Фердинанда болгарським королем. Але тоді не хотіла признати його Австрія і Німеччина, через що Фердинанд довший час не носив корони. Коли Австрія і Німеччина спротивили ся Фердинандови, він заявив монахійському ювилерови, що не приймає зробленої ним корони, аж доки всі держави не признають його королем. Богатий монахійський ювилер забрав корону до себе і виставив її у вікні своєї робітні на продаж. Се мало допровадити до великого скандалу, якому перешкодила матір Фердинанда, княжна Клементина, яка заплатила свої гроші монахійському ювилерови за корону і привезла її до Софії. Фердинанд проголосив себе королем і царем Болгарії в 1908 році, коли то Австрія анектувала Босну і Герцоґовину. По проголошеню себе королем Болгарії Фердинанд замовив собі в Брукселї ще одну корону, якою задумав був укоронувати себе царем Великої Болгарії, з осідком в Царгороді. Коли вибухла перша балканська війна, Фердинанд звернув свої війска в сторону Царгороду, думаючи здобути його і укоронувати себе там згаданим висше царем Великої Болгарії. Але бувший російський цар Николай II. скоро дорозумів ся, до чого може допровадити здобутє Царгорода Болгарами, і вислав до Болгарії протест проти маршу на Царгород, кажучи, що Царгород є власне цілию російської політики. — З вибухом теперішної війни Фердинанд звязав свою долю з Австрією і Німеччиною, думаючи, що ставши ворогом Росії, він зможе під опікою центральних держав укоронувати себе королем Болгарії. Але православна болгарська церква спротивила ся свому, кажучи, що вона не має права коронувати Фердинанда, бо він є римсько-католицького обряду. Тоді Фердинанд перестав думати про коронацію, а натомісць свої обі корони оставив для свого старшого сина Бориса, який будучи православного обряду, має повне право бути коронованим королем Болгарії, коли болгарську корону не схоче забрати у свої руки болгарський пролетаріят.

ДО ФІЛЯДЕЛЬФІЙСЬКИХ УКРАЇНЦІВ.

Українці! Несподівана епідемія припинила розпочату працю Українського Комітету для четвертої Позички Свободи. Заборонено богослуженя, збори і віча. Не маємо спромоги промовити до Вас живим словом, аби всіми силами доказати свою любов до свободи, до волі, до независимости та демократії.

До сих час відбули ся віча в Найставн, Фермавнт і Франкфорд. Принагідно зібрано поверх $10.000, та сего замало. Ми повинні зібрати двайцять разів більше, як на Філядельфію пристало.

Ми розіслали „субскрипційні лісти" для кождої громади, братства і товариства. На жадане дістанете посьвідку закупна бондів в кождій громаді. Прийдіть самі і спитайте в своїй громаді свого репрезентанта о лісту з написом „Ukrainian Committee". Сповніть свій обовязок. Се тільки позичка, котру отримаєте з процентом. Най не буде між нами ані одного Українця або Українки, щоб не купили бондів в Українськім Комітеті. Докажім, що ми нарід зрілий, що настав вже час, аби й Українці засіли „в народів вольних колі". Докажім, що ті сотки тисяч поляглих Українців на полях битв, що ті подушені ґазом українські мученики не згинули надармо! Кайзер сьміяв ся чортівським реготом, що може мордувати невинні діти і жінки на віддаль 87 миль. Настав днесь час, що можемо стріляти на 4.000 миль. Бондами завдамо смертельний удар автократії. Бондами вирвемо поневолені народи, а між ними і Україну, з кіхтів чорних круків.

Тож до діла, Родимці! Всі за одного, а один за всіх! Нехай отже жаден бонд не пропаде для Українців! Хто купив бонд у фабриці, має сейчас повідомити про се свій комітет. Не марнуймо часу! Вже тільки 10 днів ділить нас від означеного реченця. Горе тому, хто заспить в такий важний час, бо Батько Тарас кличе з могили:

Вставайте, кайдани порвіте,
І вражою злою кровю
Волю окропіте!

ЗА УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ КОМІТЕТ:

о. Максим Кінаш, почесний голова; **Теодор Грицей,** голова; **Ст. Вільчинський,** заст. голови; **Р. Слободзян,** писар; **П. Антонович,** писар; **Ів. Сорока,** заст. касієра; **о. В. Петрівський, о. А. Симко, др. Ю. Чупка,** гонорові члени; **П. Кирилюк, Дм. Штогрин, Н. Росолович, М. Рибак, Ів. Жмутин, Ів. Стецик, В. Настасяк, Ів. Крамар, М. Заньчук,** члени.

ВІДОЗВА ДО УКРАЇНЦІВ В БРІДЖПОРТ, КОНН.

Український народе міста Бріджпорт, Конн.! Як знаєте, в теперішну пору бореть ся демократія проти автократії. Важить ся правда з неправдою. Бореть ся народне правлінє проти монархістичного. Бореть ся робітник з кервавим потом на чолі проти коронованої кліки цісарів, проти могомета Турка, проти людоїда европейських народів — кайзера, котрий відграє ролю лиса. Кайзер, як той лис, злапав Льотаринґію в свої пазурі і ссав з неї кров. Опісля захтів загарбати в свої шпони цілий сьвіт: Бельґію, Сербію, Чорногору, Румунію, Польщу. І нашу рідну Неньку-Україну зачав мордувати, трійливим ґазом труїти!

Тож американський нарід всіх старань докладає, щоби покорити людоїда европейських народів — кайзера. Американське правительство, так як добрий господар, розділяє поміж своїх робітників роботу. Одні пійшли на другий бік океану бороти ся проти кайзера, другі в дома працюють. Одні без других нічого не зможуть зробити! І ми, Українці, є одні з тих, що лишили ся в дома. За нас американське правительство дбає, аби ми не робили за півдармо. Воно дбає на кождім кроці про нас. Чому ми не маємо йому за се відвдячити ся — за ті всі добродійства? Щоби Американцям відвдячити ся, ми повинні купити як найбільше бондів четвертої Позички Свободи. А коли ми ті бонди купимо, купуймо їх як Українці. Купуймо всі разом! Даймо ся чути одні другим, так як по других містах.

В нас місцевого комітету четвертої Позички Свободи ще нема, але може бути! Він міг бути скорше, як би не зарозумільці. Зачали роботу з криком, стуком, галасом. Скликали навіть збори без відома товариств, котрих тут є аж пять. Є з ким робити, а помимо того ніхто не знав, що робить ся, хто припоручив „щирим" скликати збори, говорити про школу, Народний Дім в Ню Йорку, соціялізм, церкву і четверту Позичку Свободи. Богато наговорили, а нічого не зробили і так стоїть справа до нині. Вже один тиждень минув, а роботи нема ніякої — тільки деморалізація!

Тож товариство ґімнастичне „Січ" на специяльнім мітинґу ухвалило скликати всі бріджпортські товариства і взагалі весь український нарід, аби вибрати спільний комітет четвертої Позички Свободи. На ті збори запрошуєть ся весь український загал на день 13. жовтня с. р., то є в неділю. Початок зборів точно о 7-мій годині вечером. Збори відбудуть ся в січовій гали (У. Н. Д.), 108 Kossuth St., Bridgeport, Conn.

Тож, дорогі Родимці, до діла, до роботи! Проч з деморалізацією! Прийдіть громадно на збори і покажіть, що ми нарід, котрий любить свободу і для свободи буде працювати!

Дехто спитає, чому так пізно ми зачинаємо? А тому: в нас якийсь ніким невибраний комітет був і ми чекали на його роботу, але тепер бачимо, що була лише якась шопка, бо один з комітетових вибрав дозвіл від міських властий на імя кацапського провідника, тільки маленьку помилку зробив: мав подати Іван Дриневич, а дав Едвард Дриневич. Тим Дриневичом мав бути п. В. Венґринович. Тож ми були би раді послухати справозданя пана Венґриновича з його діяльности. Січовики, котрі зістали вибрані товариством, аби позбирати імена тих всіх, котрі закупили бонди четвертої Позички Свободи, також здадуть свій звіт. Зістали вибрані слідуючі товариші: Амерікен Туб енд Стемпінґ Компані: Бойко Іван і Варій Никола; Бріджпорт Брес Компані: Каблак Іван, Петранчук Іван, Рубанець Кирило і Цінюрчин Никола; Електрік Кейбл Компані: Теодор Ничай; Амерікен Коломбія Ґремофон Компані: Василь П. Кузів; Сельт Міл Плюс Компані: Стефан Івацишин і К. Ґракович; Ю. М. С. Компані: Н. Ганич. Тож просимо поважаних Українців, аби дали записати ся повисше наведеним товаришам для добра українського народу. Тоді будемо знати, за кілько ми, Українці, купили бондів четвертої Позички Свободи тут в Бріджпорті. Таксамо звертаємо ся до тих Українців, котрі роблять в других шапах, де наші товариші не роблять, аби позаписували імена тих, котрі покупували бонди четвертої Позички Свободи, і принесли зі собою на збори дня 13. жовтня б. р. до ґалі під ч. 108 Кошут Ст. Тож до праці!

ЗА ТИМЧАСОВИЙ КОМІТЕТ:

Никола Ганич, І. Бойко, Укр. Січ, від. 59 У. Н. С.

Никола Варій, І. Каблак, Тов. Ґім. Січ, від. 5. С. О. У. в А.

Кирило Рубанець від буковинських Українців.

Іван Петранчук від російських Українців.

P. S. О передрук сеї відозви просимо „Народну Волю" і „Гайдамаки" — Комітет.

ДОПИСИ.

З CLEVELAND, O.

Непрошеному кураторови тутешного українського жіноцтва в альбом.

На мою допись в „Свободі" в справі відбувшого ся тут балю, улагодженого членицями „Союза Укр. Жіноцтва в Америці", п. М. Репен пише в „Народній Волі" з 12. вересня. Він в справі балю і жінок стає в обороні яко адвокат, непрошений ними, а мені дає „науку".

Ви, п. М. Репен, яко „поступовець", не заперечите сего, що до культури даного народу належать його співи і танці. Пощо-ж робити шумні оголошеня, що се „український баль"? Найліпше до сего балю було би пасувало оголошенє „інтернаціональний баль", бо в дійсности він на такий виглядав, а не на баль український. І кождий культурний нарід, де-б він не знаходив ся: чи в своїй вітчині чи на чужині — то своє любить, а чуже шанує.

Недалеко коло мене в старім краю, в селі Битькові, закупив один Анґлієць нафтові поля, побудував доми, спровадив з Анґлії більше ніж сто родин, і вони там живуть і працюють. І звичайно, яко живі люди, мають свою церкву, школу, дім читальняний і забавовий. Але я не бачив, аби вони, устроюючи балі, когонебудь „малпували"; в них своя пісня і свої танці. Бачите? А чому? — Бо вони нарід культурний, вони своє люблять, а чуже шанують.

А Ви, п. Репен, на згаданім балю навіть не були, ані на відбувшім ся другім не були, і хоч жінки не дали Вам мандату „кураторського" на се (бо дали Вам до пізнаня ще сперш у, що без Вашого кураторства цілком обійдуть ся), Ви берете ся „поступову некультурність" боронити. Чи в тім випадку Ви оказали ся „поступовцем"?

Щодо „Свободян", а радше було сказати так, як Ви тут називаєте в місті: „церковники" (бррр! — яке страшне!), то я навіть не знаю, чи вони коли устроювали які балї чи ні і як самі здорові знаєте, що я за тих кілька місяців мого побуту тут в місті не був там еще ані разу. Ви кажете, що брак партитур спричинив все лихо, і що се був баль, а не концерт, і що не танцювали тому, бо не уміють. А я Вам скажу, що се неправда. Бо і Ви самі знаєте, що є пісні, котрі надають ся виключно тільки на концерти, але є пісні неменьше гарні, хоч необняті в партитуру, котрих якраз наш нарід уживає на балях, і я на се, що Ви кажете — що не уміють — не дам віри, бо на другім балю то на Ваше нещасте вже і ґуляли наші танці; а як на першім могли співати без партитури не свої пісні, то чомуж не могли би співати свої? Таж чужі вивчені, а свої виссані з материх грудий!

Деж Ваша льоґіка? Боронити „поступову некультурність", і до того ще такому чоловікови „поступовому" як Ви!

Ви кажете, чому я не писав про „Свободян", що я про ніщо навіть не знаю, і кажете: бо то „Свободяни"; а Ви знаєте аж занадто добре, що в Шікаґо була маніфестація якихось „римо-греко-католиків, і чи Ви на се хоч одним словом обізнались? Мабуть і Ви „римо-греко-католик" — неправда-ж? Еге! Бо се була робота попа Струтинського, (а Ви так попів не любите!), а помимо того Ви не писали нічого про те, бо п. Е. Струтинська то здаєть ся якась своячка попа Струтинського... Вона, не знаючи Вас особисто, переписувала ся з Вами в справі заложеня відділу „Сюза Укр. Жіноцтва в Америці", а жінки того товариства щось не теє... тай не хочуть Вас за куратора... а Ви самі їм накидаєтесь. Не робіть ся приємним.

Дальше: Неправдою є, що пишете про наших жінок, немов би то вони були такі нехлюйниці в хаті, бо, о скільки я був по хатах, то не бачив того нехлюйства, про котре Ви пишете. А що тичить ся тої неволі, що цитуєте словами Шевченка, і кажете, щоб я красше взяв ся се лихо знищити, то я Вам скажу ось-що: Як Вам відомо, я тут допервa пару місяців жию, і щоб я потрафив за пару місяців се лихо знищити, то я признам ся отверто, що я не всилі се зробити; але Ви і довше тут жиєте, бо пять років, ну, тай і ліпший від мене знавець... з тим лихом боротись — чомуж Ви не покінчили з ним за пять років, а в мене вимагаєте сего за пару місяців?

Правда, Ви заснували були „Революційний Комітет", були його секретарем, мали при Рав. Комітеті і театральний кружок — і що з того? Ви уважали себе за диктатора тих людий, а не за рівного члена (не знаю, чи тому, що Ви звете ся також Микола, так як Ленін-Улянов), тай до членів того товариства і комітету писали а писали „спешел делівери" листи і з наукою, так як і мені, і „маш сен пан ставіць в як найкрутшим часе". А на послідним представленю „Сто тисяч" Ви так повели ся з членами-аматорами за кулісами, що тим членам вже не стало терпеливости і вони видали Вам устний „ультимат". Тут мушу признати, що члени-аматори се знаменитий матеріял, а при тім — се-ж люди! А з людьми треба поводити ся по людяному, а не по диктаторськи!

І по тій події Ви, як не пишні, мусіли покинути і „Революційний Комітет", і театральний кружок, а тут і жінки дали Вам до пізнаня: „з Богом, Парасю", а Ви таки беретесь до кураторства, бо Ви, як я бачу, маєте вже таку жилу, що мусите диктувати; а тут, як на злість, ніхто не хоче Вашої диктатури слухати, бо тут не большевицька Росія!

А на кінци щодо іділлї, то скажу Вам, що „учил Марцін Марціна, а сам ґлупі як с....". А щодо дитини, „щоб уже стала чоловіком", то я уважаю, що Ви, п. М. Репен, за малолітний мені на батька кандидат.—Здорові будьте!

Андрій Дмитренко.

З PITTSBURGH, PA.

Заява.

З причини появившої ся в часописях критики про концерт, який відбув ся заходом „Укр. Громади" дня 1. вересня с. р. в Пітсбурґ, Па., і що деякі члени „Укр. Громади" вперто твердять, що автором сеї критики не хто инший тільки був я — так, щоб доказати їх мильне твердженє, отсею дорогою заявляю:

1. Чи концерт для публики зробив вдоволяюче чи опоганяюче вражінє, я не берусь про се судити.

2. Про концерт з дня 1. вересня с. р. я жадної критики ніде не писав.

3. На превелике моє щастє на тім концерті **я не був.** Очевидна річ, що коли на концерті я не був, то й нічого не бачив і про ніщо писати **я не міг.** Писати міг тільки той, хто був, бачив і чув. Дуже нерозумне твердженє, коли говорить ся: „Тільки він, бо другого в Пітсбурщині такого нема". Се не є жаден доказ. Грозити загладою мого житя, яку свого рода людці плянують, сподіваю ся, що будуть трохи ласкавійші і в тім випадку поступлять обережно, бо говорене прим: „Ми його заріжемо", то вже культурним людям не лицює і, заки замах буде виконаний, се може статись претекстом до немилих наслідків. Що концерт випав не поправно і критик після свого і загального осуду видав слушну рецензію, то за те не повинен ніхто гніватись, а тим більще без найменьшого доказу накидатись на невинну особу.

І. Хома.

ПОКЛИК

до українських товариств, братств, сестрицтв і всіх Українців в Ню Йорку, головно Українців з долини міста.

Українцї! Памятайте, що в суботу, дня 12-го жовтня с. р., відбудеть ся великий манїфестацийний похід в Ню Йорку в справі четвертої Позички Свободи. Всї українські товариства, братства, сестрицтва, як також всї Українцї, котрі не належать до жадної орґанїзації, вже о годинї 2.30 пополудни висше згаданого дня мають зібрати ся в Українськім Народнім Домі, 217 Іст 6-та ул. Члени товариств обовязані виступити в товариських відзнаках і зі своїми прапорами. Хто має, нехай убере український стрій. З Укр. Народного Дому поідемо на гору міста до чеського „Народного Дому" при 73-тій ул., межи першою і другою евенею, відки зачнемо похід.

Комітет четвертої Позички Свободи.

ПОЗІР! УКРАЇНСЬКА БРУКЛИНСЬКА ГРОМАДО!

З нагоди визначеного президентом Вілсоном Дня Свободи у Зл. Держ.

НА ДЕНЬ 12. ЖОВТНЯ

устроєне буде в сїм дни

ВЕЛИКЕ МАНІФЕСТАЦІЙНЕ ВІЧЕ

в справі четвертої Позички Свободи. Віче се відбудесь в гали церковній, 162 Норт 5-та улиця в Бруклинї,

о годинї 4-ій пополудни.

На сїм вічу будуть говорити бесїдники в мові українській і анґлійській.

З огляду на те, що ми Українцї яко еміґранти маємо нагоду користати з вільних прав нами прибраної вітчини, обовязком сьвятим є оказати свою прихильність сїй державі, даючи її свій висказ громадною участию в сїм манїфестацийнім вічу. Ми повинні дати доказ нашої полїтичної зрілости перед Злученими Державами, щобисьмо могли стати в ряди з другими народами. 121

ЗА УКРАЇНСЬКИЙ КОМІТЕТ ПОЗИЧКИ СВОБОДИ:
о. Володимир Лотович, предс.;
Володимир Яськевич, секр.

ОГОЛОШЕНЄ.

Уряд Укр. Народної Ради в Бруклинї, Н. Й., подає до відомости загалови, що річні збори сеї орґанїзації відбудуть ся в суботу, дня 12. жовтня с. р., о годинї 8-ій вечером в Українській гали, 71-73 Норт 6-та улиця, Бруклин, Н. Й. На сї збори повинні явитись делєґати вибрані минувшого року, як також делєґати вибрані на рік біжучий. Окрім делєґатів товариств і братств, які входять в склад Укр. Народної Ради, запрошуєсь отсим Хвальне товариство ім. Тараса Шевченка і бр. Пресв. Богородицї о вислане своїх делєґатів на сї збори. 121

ЗА УКРАЇНСЬКУ НАРОДНУ РАДУ:
Іван Кравчук, предс.,
Володимир Яськевич, секр.,
Михайло Баглай, касієр.

ПОЗІР! АКРОНЦІ! ПОЗІР!

Бр. Сош, св. Духа, від. 295 У. Н. С.

устроює

ВЕЛИЧАВИЙ БАЛЬ

В НЕДІЛЮ, 13. ЖОВТНЯ 1918

в ZIGLER HALL,
cor. Voris and Miami Sts., Akron, O.

Початок о годинї 3-ій попол.

Просить ся всїх, котрі желають собі бачити щось надзвичайного, най приходять а будуть задоволені.

121 КОМІТЕТ.

СОНІШНІ КУРАЦІЇ.

Сучасна медицина, яка послугує ся радше натуральними лїчничими средствами, уживає з щораз більшим поводженем сонїшних лучів до лїченя деяких недуг. Нема тут одначе нїчого нового, бо вже перед 60 роками звісний фізіольоґ Молєшот доказав в науковий спосіб вплив сьвітла на вражливости нервів і силу мязів у зьвірят. Зрештою ся справа не була чужою ученим лїкарям давних століть, бо як Гіпократ, так Цельзій, Ґален і Авіценна робили ужиток з лїчничих і гиґієнїчних цїх сьвітла, а в Єгиптї, де треба шукати початку майже всїх наук, закопувано при деяких недугах пацієнтів в пісок на місцях, де гріло сильно сонце.

В середних віках, коли медицина займала ся більше розвязкою фільософічних питань ніж терапевтикою, курації при помочи сонїшних лучів забули ся. Такий стан тривав аж до половини минувшого століття, коли Швайцарець Ріклї збудував перше заведенє для сонїшних купелів. Він голосив, що з їх помочию курував дуже успішно подаґру, ревматизм, цукрову недугу, тучність і т. д. Одначе лїкарські круги дивили ся на сї курації скептично. Ріклї був тільки самоуком. В другій половинї XIX. століття появили ся звіти про убийчу для бактерій силу сонїшних лучів; доперва Фінзен зачав лїчити недуги шкірні, а передівсїм „люпус", при помочи сьвітла. Властивими творцями сучасної гелїотерапії треба уважати Бернарда і Ролїєра, котрі ввели сонїшні лучі яко важний чинник до медицини, а також подали наукові вказівки, як їх уживати.

При уживаню їх методи переконано ся, що лїченє при помочи сонїшних лучів віддає незвичайні прислуги в випадках хірурґічної чахотки, се є сухіт костий, суставів і мочового проводу. Річ проста, що метода сонїшного лїченя мусить бути підпирана всякими консервативними средствами, як сильним відживлюванєм, оґіпсованєм хорих суставів, усуненєм ропи і т. д. Але і при сухотах легких можуть бути легко уживані інсоляції. А дальше дали вони добрі висліди при лїченю люпуса, рака, запаленю олеґочної і невростенії. Гідне уваги є також се, що наслідком сонїшної курації товсті худнуть, а худі набирають тїла. Ясно отже, що під впливом сонця приходить до вирівнаня.

Для вияснення лїчничої діяльности сонїшної курації треба зазначити, що разом з лучами сонця дїлають також инші чинники, а між ними курація воздушна і клїматична. Докладні спектральні досліди виказали, що короткофилясті, ультрафіолєтні лучі мають особлившу здібність забиваня бактерій. Сонїшні лучі спричинюють лїпше круженє крови, а тимсамим інтензивнїйше повставанє барвних комірок, які знова викликують темне забарвленє шкіри. Під впливом сонїшних лучів відпадають завмерлі комірки, натомісць нові комірки в клїтинках і горішних верствах шкіри виявляють сильну тенденцію зросту. На особлившу увагу заслугує успокоююча сила сонїшних лучів, а також їх здібність до викликуваня потів.

Щодо способу уживаня сонїшних лучів яко лїчничого средства, то треба зробити ріжницю між давнїйшими воздушно-сонїшними купелями, яких уживано цїле лїто, а уживаним нинї способом тільки до деяких частий тїла і то через обмежений час. При таких частинних купелях пацієнт має голову закриту капелюхом з широкими крисами, на очах синї окуляри, а в разї потреби серце закрите мокрими окладами. По сонїшній купели поручають звичайно коротку водну купіль, і масаж.

При береженю сих осторожностий можна тепер уникнути шкідливих признак, які викликували давнїйше без обмеженя брані сонїшні купелї на цїлім тїлї, а до яких належали: болючі виприски на шкірі, біль голови і т. д. Нинї забороняють рішучо уживати сонїшних купелів особам, які терплять на загальне ослаблене, міґрену, звапнене жил, а також на тяжку серцеву недугу. В ніякім разї не можна уживати сонїшних купелий без ради лїкаря, який повинен приписати спосіб їх уживаня відповідно до індивідуальних прикмет кождого пацієнта. Відповідне уживанє сонїшних лучів дасть тодї з певностию знаменитї висліди.

ЛІСТА СТРАТ.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on October 9, 1918 as required by the Act of October 6, 1917.)

Вашінгтон, 8. жовтня. — На лістах страт американської армії, почавши від 30. вересня до 8. жовтня включно, находимо імена отсих Українців:

УБИТІ:

Богач Іван, Дітройт, Міш.
Варгула Петро, Нешкоро, Віс.
Демчук Яків, Гартфорд, Конн.
Іваницький Петро, Форд Сіти, Па.
Клямка Іван, Бофало, Н. Й.
Ликощук Петро, Бруклин, Н. Й.
Макаревич Стефан, Вайт Гейвен, Па.
Маран Семен, Толідо, О.
Романчук Стефан, Стенгоп, Н. Дж.
Шершенюк Федір, Волинь, Україна.
Чук Іван, Лос Анджелес, Кал.
Ячкук Андрій, ? Україна.

ПОГИБЛИ ВІД РАН:

Захаревич Іван, Блекфілд, Па.
Лозинський Іван, Вівако, В. Ва.
Садикяк Андрій, Шікаго, Ілл.
Шумигала Стефан, Ірі, Па.

ПОГИБЛИ ВІД НЕДУГ:

Мазак Василь, Клівленд, О.
Ничипорук Стефан, Кембрідж, Масс.

ПОГИБЛИ СЛУЧАЙНО:

Юрієвич Іван, Юріка, Кал.

ТЯЖКО РАНЕНІ:

Блука Юрко, Пітсбург, Па.
Вишневич Іван, Пітсбург, Па.
Горбатюк Іван, Дітройт, Міш.
Кощук Іван, Гестінгс-ан-Гудсон, Н. Й.
Кравчик Мартин, Мілвокі, Віс.
Куліш С., Пітсбург, Па.
Лучак Йосиф, Стурджен Лейк, Мінн.
Осталчук Денис, ? Україна.
Самарак Федір, Толідо, О.
Середа Михайло, Фрісойл, Міш.
Якубович Е., Лонг Айленд Сіти, Н. Й.

РАНЕНІ:

Воєвода Тимко, Шікаго, Ілл.
Сидоренко Стефан, Гартфорд, Конн.
Скрипчак Антін, Вопака, Віс.

ПРОПАЛИ:

Андрусяк Іван, Дітройт, Міш.
Павлик Іван, Бофало, Н. Й.
Слупачук Б., Ню Йорк, Н. Й.

Доси у „Свободі" оголошено імена 274 Українців.

РУХ У ВІДДІЛАХ У. Н. СОЮЗА.

ГАМТРАМК, МІШ. Укр. Тов. ім. М. Шашкевича, від. 94, подає своїм членам до відома, що квартальний мітінг відбудеть ся дня 13. жовтня о годині 3-тій пополудни. Просить ся всіх членів прибути на означений час. Довгуючі члени мають свій довг вирівнати. Будеть ся принимати нових членів. Просить ся наших членів, котрі забрали бонди четвертої Позички Свободи, най принесуть на мітінг нумер того бонду, а уряд подасть до місцевого комітету. — В. Шеремета, предс.; О. Купій, кас.; А. Патра, секр.

АСТОРІЯ, Н. Й. Уряд братства св. Николая, від. 5, подає до відома своїм місцевим і позамісцевим членам, що річний мітінг відбудеть ся в суботу, 12. жовтня б. р., о годині 7-мій вечер, в домі Антона Климишина під числом 227 Парк Рв. Обовязком кождого члена явити ся на той мітінг, бо будеть ся вибирати новий уряд. Контрольна комісія має здати звіт з цілого року. Ті всі члени, котрі довгують, як місцеві так і позамісцеві, нехай виповнять всі свої залеглости, бо инакше зістануть суспендовані. Котрий член не явить ся на той мітінг, заплатить кару $1.00, а урядник $2.00. — М. Козак пр.; М. Яцишин, кас.; В. Лилак, секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. Тов. „Зоря", від. 69, повідомляє всіх своїх місцевих і позамісцевих членів, що річний мітінг відбудеть ся в суботу, 12. жовтня с. р., о годині 8-мій вечер, під ч. 217-219 Іст 6-та улиця. Просить ся щоби кождий член на сей мітінг явив ся, бо будемо вибирати новий уряд і маємо важні справи до полагодженя. — А. Загоруйко, секр.

БРІДЖПОРТ, КОНН. Тов. „Укр. Січ", від. 59, повідомляє своїх членів, що місячний мітінг відбудеть ся в неділю, 13. жовтня, о годині 1-шій пополудни. Просить ся кождого, щоби прийшов на мітінг і заплатив сам свою вкладку, а не передавав другими. Рівнож повідомляеть ся контрольну комісію, щоби сконтролювала книжки товариства і злала звіт на мітінгу. Кождий член повинен привести одного нового члена до товариства, за що дістане нагороду і буде записаний в історії нашого товариства. — Н. Ганич, предс.

КОТСВІЛ, ПА. Уряд відділу 248 У. Н. С. подає до відома своїм членам, що звичайний мітінг мав відбути ся слідуючої неділі, 13. жовтня, але з огляду на те, що місцеві власти замкнули нам церкви, галі, школи, костели і театри, з причини страшної пошести, яка у нас ґрасує, і всякі сходини заборонені, тож і мітінг не можливий. Отже сим просить ся членів і напоминаєть ся, щоби свої вкладки позносили до урядників, де кому близше, або передали ким до предсідателя І. Білінського, до касієра П. Мокрія і до секретаря О. Собчака. Місцевий уряд переведе цілу акцію в домі секретаря О. Собчака, 25 Church St., в неділю рано від 10-тої години, бо колектоване в нашій місцевости є неможливе, а сходини також заборонені. Тож старайте ся всі члени разом порозумітись! Не вілкладайте, бо бачите самі, яке нещастє у нас! Може Бог відверне від нас сю біду і слідуючий мітінг відбудеть ся в своїм порядку. — О. Собчак, секр.

ПОДЯКА.

Отсим складаю сердечну подяку Головному Урядови У. Н. Союза за уділене мені з фонду убогих запомоги в сумі $50, котра підпомогла мене в часі моєї слабости. При тій нагоді желаю У. Н. Союзови як найбільших успіхів, щоби У. Н. Союз зріс в сотки тисяч членів, бо се найцирша і найліпша організація, котра підпомагає своїх членів вразі хороби. — Анна Гельнер, членкиня 83 відділу У. Н. С., в Філадельфії.

ВОЄННІ ВІСТИ.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on October 9, 1918 as required by the Act of October 6, 1917.)

(Продовжене зі стор. 1-шої).

Голод і холод грозить Москві і Петроградови.

СТОКГОЛЬМ, 6. жовтня. — **Справа поживи в Росії представляеть ся, з кождим днем гірше і гірше, а передівсім в Москві і Петрограді, де вже нині мешканці живлять ся головною бароболями, призначеними на зиму.**

Генрі А. Лерс, американський інжинір і промисловець, який через довгі літа проживав у Москві, прибув нині зі своєю родиною до Стокгольму, перебувши подорож через Фінляндію в протягу 10 днів.

Лерс оповідає, що положене в Петрограді є ще значно гірше ніж в Москві. Петроградський савет позамикав всі торговиці і склепи та не позволяє продавати приватно средства поживи. Правительство приневолює отсим всіх мешканців харчувати ся в державних кухнях.

Петроград і Москва з кождим днем щораз більше вилюднюеть ся. Всі Москалі, які лише мають змогу, виїзджають на Крим і на Україну. Подорожним заборонено брати зі собою з російської републики які небудь пакунки.

Арештоване Москалів, обжалуваних о зусиля викликати противреволюцію, відбуваєть ся в Петрограді і Москві без перестанку дальше.

Савєтське правительство перейми̇ло всі ліпші доми і склепи враз з уладженем і з одіжию для народу.

Без нафти і угля, лише з незначними засобами дров прийдеть ся Москві і Петроградови зустрічати строгу зиму.

З Москви до Петрограду находило ся в дорозі яких триста горожан з держав аліянтів, хотячи дістати ся до Швеції, але доси не було ще урядового потвердженя, чи вони перейшли вже фінську границю.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ.

Пошукую своєї сестри СОФІЇ БЕЗКОРОВАЙНОЇ. Від чотирох літ не маю про неї відомости. Вона перебувала в Брукліні, Н. Й. Хто би про ню знав або вона сама, зволить зголосити ся на адресу: ZACHARIA BEZKOROWAYNY, 11 Broad Street, Lyons, N. Y. 112-123

Пошукую стриечного брата ДАНИЛА ЖОВТЮКА. Має перебувати в Chicago, Ill. Хто би о нім знав або він сам, прошу ласкаво зголоситись на адресу: ANDREW ZOWTIUK, c/o L. F. Priest, Box 86, Gleasondale, Mass. 119-21

Пошукую РОМАНА ОСЄЙЧУКА з села Гирцеволя, пов. Радехів. Хто би о нім знав або він сам, прошу зголоситись на адресу: JOHN OREJCZUK, Box 47, Carson Lake, Minn. 117-21

Вже 5 літ шукаю свого брата ТЕОДОРА КОЦУРА, з села Волосянки малої, повіт Турка. Має 35 літ, середного росту, має знак на чолі. Хто подасть його точну адресу, дістане $10.00 нагороди. Голоситись прошу на адресу: NICH. KOTZUR, 302 Sherman Ave., Newark, N. J. 118-23

НА ПРОДАЖ маю моторове колесо „Індіян" цілком добре. Кождий хто має охоту їхати на такім колесі, може їхати дуже скоро. Ми научимо і дуже тано продамо. Кождий цікавий купець зволить написати на адресу: G. STRILCZUK, 473 Brook Avenue, Bronx, N. Y. 119-21

Пошукую ПРОКОПА ВАТИЛИКА, з села Ляховичі Подорожні, пов. Жидачів. Має перебувати в Ню Йорку. Хто би о нім знав або він сам, зволить ласкаво зголоситись на адресу: WASYL WATYLYK, 2337 W. Ohio Street, Chicago, Ill. 120-22

НА ПРОДАЖ 2-поверхсвий дім, 8 кімнат, при хаті лот на 200 стіп ширини під управу ярини, в гарнім положеню, близько Нюарку в Llewelyn Park, в сусідстві Eagle Rock і зелізниці Лакавана. Причиною продажи недуга властителя. Голоситись: A. P. VAN TUYL, P. O. Box 47, Jersey City, N. J. 121-122

З ПРИЧИНИ недуги продасть ся Lunch Room з добре виробленим бізнесом. Рент всего $25 на місяць. Голоситись до: 617 Newark St., Hoboken, N. J. 121-23

АҐЕНТИ, ПРОДАВЦІ, ПОХАТНИКИ, коли Ви хочете заробити добрі гроші сейчас, зголосіть ся до: World Building, 63 Park Row, 1102, New York, N. Y. 121-23

АМЕРИКАНСЬКІ ВІСТИ.

„Канадійський Русин" і „Робочий Народ" заборонено видавати.

Останнє число „Канадійського Фармера" доносить, що на основі нового розпорядженя про чужинецьку пресу в Канаді заборонено видавати „Робочий Народ", а останнє число „Канадійського Русина" заборонено пересилати почтою. Подібна доля жде й инші українські часописи в Канаді.

Українці в Бетлегем закупили вже бондів за 21.000 долярів.

Часопись „Ґлоб", яка виходить в Бетлегем, Пенсильванія, пише: — „Одні з найкрасших і найбільше величних зборів в справі Позички Свободи відбули ся між Українцями в Бетлегем і Нортемптон Гайтс в неділю, в німецькій гали, на Савт Сайд. Заохочуючу промову в справі Позички Свободи виголосив о. Антін Лотович, Самуїл Штравс і много инших визначних бесідників. Утворено комітет з 10, як слїдує: Олекса Вавришко, предсїдатель; Іван Семенина, секретар; Олекса Запаржоний, касієр; Прокіп Воркун, Роман Каплун, Рафаїл Остапчук, Микола Захарко, Василь Стецула, Дмитро Підгайний, і пані Захарко. До того дня Українці закупили вже були бондів за 21.000 долярів. Комітет має великі надії на результат і приняв клич: — „50.000 долярів від бетлегемських Українців".

Українці в Картерет закупили бондів за $7.150.

З місцевости Картерет, недалеко Перт Амбой, Н. Дж., доносять нам: — Українці з Картерет і Хром закупили вже бондів четвертої Позички Свободи за 7.150 долярів. В Картерет закуплено за $4.750, а в Хром за $2.400.

Українці в другім федеральнім резервовім окрузі закупили вже бондів за суму 60.000 долярів.

Надіслані звіти від пятьох місцевих українських комітетів для продажи бондів четвертої Позички Свободи виказують, що в другім федеральнім резервовім окрузі Українці закупили вже бондів на суму около 60.000 долярів. І так:

Ню Йорк, Н. Й.	$17.500
Перт Амбой, Н. Дж.	17.000
Когус, Н. Й.	12.000
Картерет-Хром, Н. Дж.	7.150
Бруклин, Н. Й.	6.000

Від инших комітетів ніяких вістий ще нема.

Українець постріляний в нюйоркськім парку.

Минувшої пятниці в ночи в Центральнім парку в Ню Йорку пострілено револьвером Івана Головчака. Куля трафила в місце висше полового члена. Головчак сидів в парку з Анною Садовою, коли нараз явили ся перед ним два мущини і казали йому піднести руки вгору. В тій хвили один з них вистрілив з револьвера і оба щезли. Пострілений кулею Іван Головчак пустив ся летіти до шпиталю. По дорозї стрінув його поліцай і здержав. Коли ранений напирав на поліцая, щоби його не здержував, бо він пострілений і біжить до шпиталю, поліцай здержав якийсь автомобіль і ним завіз Головчак до Монт Сайней шпиталю, де він лежить, очікуючи операції. — Іван Головчак походить родом з Різдвян, рогатинського повіту, Галичина.

Експльозія в фабриці амуніції в Ню Джерзи.

Минувшої пятниці вечером в фабриці амуніції в місцевости Морган, Ню Джерзи, (коло Перт Амбой), наступила експльозія, яка тривала через цілих два дні і дві ночи. Наслідком експльозії погибло 94 особи, 50 тяжко ранено, а около 600 легко ранено. Всї мешканці з поблизких місцевостий вивтїкали. На території 10 миль в промірі заведено воєнний стан, щоби в той спосіб не допустити до крадіжи. Тепер кажуть, що небезпека минула і власти позволили утікачам повертати назад до своїх мешкань. Експльозія знищила одну з найбільших фабрик амуніції в сьвіті. Вирядженї шкоди виносять около 50,000.000 долярів. Сама будова фабрики і уряджене коштувало 18,000.000 долярів.

Ню Мексико сухе.

Стейт Ню Мексико впровадив в себе цілковиту проґібіцію, почавши від 1-шої години рано у вівторок, 1. жовтня 1918.

В Ню Джерзи видано розказ замкнути всі церкви.

Стейтовий комисар здоровля в Ню Джерзи видав минувшого понеділка розпорядженє для всїх місцевих комісій здоровля, щоби замкнути всї церкви, театри, салуни, театральні салї і инші місця, де збирає ть ся богато людий.

Нірінґ предсказує революцію в Німеччині.

Скат Нірінґ, кандидат на парляментарного посла з 14. виборчого округа в Ню Йорку, говорячи до соціялістів в Бетовен сали, сказав: — „В сім тижни патріотизм в Німеччині означає льояльність для цісаря Вільгельма і князя Максиміліяна; на другий тиждень патріотизм буде означати льояльність для Лїбкнехта і револющії".

Каже, що Ленін і Троцький не беруть марок.

Сантері Нуортева, висланник бувшого большевицького фінляндського правительства, який перебуває тепер в Ню Йорку і тут веде інформаційне бюро, заявив недавно на зборах нюйоркських соціялістів, що оскарженя, начеби Ленін і Троцький побирали німецькі гроші, є неправдиві. „Перед Ленїном і Троцьким стоять отворені російські копальні золота і вони можуть брати собі, скільки їм треба, не потребуючи німецьких марок" — сказав Нуортева.

Трамваєва компанія в Бофало готова віддати трамваї в руки міста.

„Інтернешенел Рейлвей Компани" в Буфало, Н. Й., в якій тепер страйкує 2.200 робітників, є готова передати трамваї на власність міста. Президент компанії заявив, що компанія опинила ся в такій позиції, що їй однаково оперувати трамваями або передати їх в руки міста. Міська рада обговорює тепер сю справу. Є однак певне, що коли компанія не полагодить страйку, то місто перебере трамваї на себе.

Масарик хоче вицофати Чехословаків з Росії.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on October 9, 1918 as required by the Act of October 6, 1917.)

Павло Валлас, вашінґтонський кореспондент нюйоркського „Кол-а", доносить, що проф. Тома Масарик, президент провізоричного правительства Чехословаків, носить ся з думкою вицофати з Росії чехословацькі війска, на случай, коли Японія відмовить ся вислати до Росії свої війска, щоби там утворити боєвий фронт проти центральних держав. Ґенерал Янїн, командант чехословацьких війск, каже, що в тій цїли Японія мусїла би вислати цїлу свою армію.

Справа годинника.

Сенатор Калдер з Ню Йорку, автор резолюції про щаджене денного сьвітла, вніс нову резолюцію, щоби вказівки на годиннику, яку маєть ся цофнути 27. жовтня о одну годину взад, не пересувати так довго, аж доки се не окажеть ся вже потрібним. Нову резолюцію одобрив предсїдатель комісії воєнного промислу, Барух, який каже, що досліди у 20 великих містах Злучених Держав виказали, що всї міста, крім Пітсбурга, заощадили досить значну скількість угля від часу, як закон про щаджене денного сьвітла війшов в житє. Обчислено також, що коли би нова резолюція Калдера стала законом, сї міста заощадили би протягом зими около 100.000 тон угля.

До Джерзисітчан.

Тому, що пополудни банки в Джерзи Сіти замкнені, всї ті, що хочуть закупити бонди четвертої Позички Свободи, нехай вдають ся до почтового будинку на розі Вашінґтон і Монтґомери улиці.

Кождий, хто має 1.000 долярів річного доходу, мусить виповнити податковий квестіонар.

Парляментарний фінансовий комітет приняв додаток до фінансового проєкту, після якого кождий мешканець Злучених Держав, без ріжниці чи він жонатий чи ні, мусить виповнити податковий квестіонар, коли його річний дохід виносить найменьше 1.000 долярів. Доси такий квестіонар обовязаний був виповнити кождий безженний мущина, коли його річний дохід виносив найменьше 1.000 долярів, і кождий жонатий мущина, коли його річний дохід виносив найменьше 2.000 долярів.

Вашінґтон має забогато мешканців.

Столиця Злучених Держав, Вашінґтон, є під теперішну пору так переповнена мешканями, що президент сам заінтересував ся сею справою і правдоподібно піддасть гадку, щоби кілька правительственних департаментів перенести до иншого міста, аби в той спосіб дати змогу иншим правительственним урядникам і робітникам знайти собі відповідні мешканя. З Вашінґтону перенесеть ся правдоподібно департаменти поживи, опалу, воєнного промислу і воєнної торговлї.

Рибна продукція Аляски.

Півостров Аляска, відкуплений в 1867 році Злученими Державами від Росії за 7,200.000 долярів, випродукував в 1917 році риб за 45,000.000 долярів.

Перший муринський епископ.

Сьвященик Едвард Тома Дємби, Мурин в Ст. Луїс, зістав іменований епископом-суфраґаном протестантської дієцезії Арканзо. Се перший муринський епископ в Злучених Державах.

Померла в 106 році житя.

У Фултон, Н. Й., померла Нанси Сміт в 106 році житя. Вона родила ся в Ірляндії 20. червня 1812 року, а до Злучених Держав прибула в 1847 році.

Купив салун з водою.

Андрій Рецо в Шікаґо купив салун за 1.500 далярів, але замісць горівки найшов у фляшках воду. Попередний властитель усю горівку, до фляшок поналивав води, закрасив її і так продав. Коли новий властитель отворив „бізнес", прийшов до нього поліцай пожелати щастя та доброго поводженя. Салуніст хотів почастувати поліцая і поставив на стіл фляшку з „горівкою". Коли вже собі пожелали всього доброго, випили, але дуже здивували ся. Один другому диви ся вали ся. Один другому дивив ся в очи, не знаючи, що властиво могло стати ся, що замісць горівки вони пили воду. Тоді поліцай порадив салуністови переглянути инші фляшки. Салуніст переглянув фляшки і знайшов в них лише воду, закрашену так, аби виглядала на горівку.